

Aanbiedingsformulier Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitaal Overheid

1. Korte titel	Agendapunt standaardisatie: Mutatie lijsten open standaarden - verplaatsen standaard CMIS naar lijst aanbevolen standaarden + werkplan Forum Standaardisatie 2021
2. Datum behandeling	Strategisch Vooroverleg: 7 januari 2021 OBDO: 20 januari 2021
3. Aard van de behandeling: <i>(dubbelklikken op vakje en 'ingeschakeld' aanvinken)</i>	☐ Scrum ☒ Hamerstuk ☐ Ter besluitvorming ☐ Ter bespreking ☐ Ter kennisname ☐ Anders: .....
4. Eerder behandeld in:	☐ PL ☐ ICM ☐ MFG ☐ MT- DO i.o. ☒ Anders: Forum Standaardisatie Uitkomst behandeling in bovenstaand gremium: ☐ Overeenstemming <i>(geen toelichting vereist)</i>
5. Voorgeschiedenis / context: 6. Samenvatting/toelichting	<p>1. Verplaatsen standaard CMIS naar lijst aanbevolen standaarden</p> <p>Sinds 2014 staat CMIS, een open standaard voor content-uitwisseling tussen verschillende content managementsystemen, op de 'pas toe of leg uit'-lijst van het Forum Standaardisatie. Sindsdien hebben er ontwikkelingen plaatsgevonden die aanleiding gaven tot een evaluatie van de stand van zaken rond de adoptie van CMIS. Op basis hiervan stemde het Forum Standaardisatie in de vergadering van 24 juni 2020 in met het starten van een procedure om CMIS te verplaatsen van de 'pas toe of leg uit'-lijst naar de lijst aanbevolen standaarden.</p> <p>Het blijven verplichten van CMIS voor uitwisseling van gegevens met CMS en DMS tussen organisaties heeft geen meerwaarde en zal niet leiden tot meer adoptie. CMIS wordt niet meer actief beheerd en steeds vaker worden APIs (een koppelvlak dat applicaties met elkaar verbindt over het internet) ingezet voor de uitwisseling van gegevens tussen CMS en DMS. CMIS wordt nog wel gebruikt, met name door gemeenten en door het Nationaal Archief. Daarom is een status als aanbevolen (gangbare) standaard nog wel aangewezen.</p> <p>2. Werkplan Forum Standaardisatie 2021</p> <p>Het Forum Standaardisatie heeft het werkplan voor 2020 op woensdag 9 december jl. herijkt en vastgesteld, ter accordering door het OBDO. Uitgangspunt van de herijking was en is om zoveel mogelijk in lijn te blijven met het werkplan 2020 en deze waar nodig te actualiseren, conform het uitgangspunt bij het opstellen en vaststellen van het werkplan 2020.</p> <p>Voor 2021 leggen we een accent op het verder nastreven van de doelstellingen uit de kabinetsbrief naar aanleiding van het rapport inventarisatie standaardisatie, de streefbeeldafspraken rond informatieveiligheidsstandaarden en IPv6 van het OBDO voor een betere en veiligere verbonden overheid en de bevordering van</p>

	toepassing van toegankelijkheids- en documentstandaarden en API-standaarden.
<i>7. Beslispunten/discussiepunten</i>	<p>1. Instemmen met het verplaatsen van de standaard CMIS van de 'pas toe of leg uit'-lijst naar de lijst aanbevolen standaarden</p> <p>Na consultatie van onafhankelijke experts en organisaties die door de standaard geraakt worden, adviseert het Forum Standaardisatie het OBDO om CMIS te verplaatsen van de 'pas toe of leg uit'-lijst naar de lijst aanbevolen standaarden.</p> <p>2. Instemmen met werkplan Forum Standaardisatie 2021</p> <p>In lijn met het instellingsbesluit Forum Standaardisatie wordt het OBDO gevraagd het voorliggende werkplan Forum Standaardisatie 2021 te accorderen (artikel 2g).</p>
<i>8. Contactgegevens</i>	<p>1. Redouan Ahaloui: 06-15642325</p> <p>2. Joram Verspaget: 06-52845592</p>

notitie

Agendapunt Standaardisatie: Mutatie lijsten open standaarden

Hamerstuk

U wordt gevraagd om in te stemmen met het volgende advies.

- A.** Het verplaatsen van de standaard **CMIS** van de 'pas toe of leg uit'-lijst naar de lijst aanbevolen standaarden

Ad. A) Het verplaatsen van de standaard CMIS van de 'pas toe of leg uit'-lijst naar de lijst aanbevolen standaarden. *(open standaard voor content-uitwisseling tussen verschillende content managementsystemen)*

Het OBDO wordt gevraagd om in te stemmen met de volgende adviezen:

A) Het OBDO stemt in met het verplaatsen van de standaard CMIS van de 'pas toe of leg uit' lijst naar de lijst aanbevolen standaarden.

In veel organisaties is digitale overheidsinformatie opgeslagen in verschillende systemen. De toegankelijkheid van deze informatie beperkt zich veelal tot de afdeling en organisatie. Om de ketensamenwerking te bevorderen is de open standaard CMIS ontwikkeld. CMIS is een standaard waarmee je op een open manier digitale documenten en dossiers kan uitwisselen tussen verschillende Content Management Systemen (CMS) en Document Management Systemen (DMS). Vaak wordt binnen organisaties CMIS gebruikt voor de integratie van dit soort systemen.

Sinds 2014 staat CMIS op de 'pas toe of leg uit'-lijst van het Forum Standaardisatie. Sindsdien hebben er ontwikkelingen plaatsgevonden die aanleiding gaven tot een evaluatie van de stand van zaken rond de adoptie van CMIS. Naar aanleiding van de conclusies uit deze evaluatie stemde het Forum Standaardisatie in de vergadering van 24 juni 2020 in met het starten van een procedure om CMIS te verplaatsen van de 'pas toe of leg uit'-lijst naar de lijst aanbevolen standaarden.

Advies en gevraagd besluit

Het blijven verplichten van CMIS voor uitwisseling van gegevens met CMS en DMS tussen organisaties heeft geen meerwaarde en zal niet leiden tot meer adoptie. CMIS wordt niet meer actief beheerd en steeds vaker worden APIs (een koppelvlak dat applicaties met elkaar verbindt over het internet) ingezet voor de uitwisseling van gegevens tussen CMS en DMS. CMIS wordt nog wel gebruikt, met name door gemeenten en door het Nationaal Archief. Daarom is een status als aanbevolen (gangbare) standaard nog wel aangewezen.

Na consultatie van onafhankelijke experts en organisaties die door de standaard geraakt worden, adviseert het Forum Standaardisatie het OBDO om CMIS te verplaatsen van de 'pas toe of leg uit'-lijst naar de lijst aanbevolen standaarden.

Referenties

Het volledige Forum-advies is te vinden op de website [van het Forum Standaardisatie](#).

Werkplan Forum Standaardisatie 2021

Voor het komende jaar hebben het bureau en het Forum Standaardisatie de doelstellingen voor 2021 herijkt en vastgesteld. Net als voorgaande jaren is het volgens de zogenaamde OGSM-methode opgesteld: in één oogopslag is op één A4 zichtbaar wat we willen bereiken, hoe we dat willen bereiken en welke acties we daarvoor nodig achten.

Uitgangspunt van de herijking was en is om zoveel mogelijk in lijn te blijven met het werkplan 2020 en deze waar nodig te actualiseren, conform het uitgangspunt bij het opstellen en vaststellen van het werkplan 2020. De kwalitatieve doelstelling van het Forum (objective) is daarom ongewijzigd gebleven. De kwantitatieve doelstellingen (goals) zijn waar nodig geactualiseerd. Hoe we het Objective realiseren (Strategies) is op één punt gewijzigd: I. .Verkennen en agenderen; Interoperabiliteit bevorderen door als autoriteit actuele interoperabiliteitsvraagstukken te agenderen. De Measures zijn bijgesteld op een aantal meetbare/zichtbare resultaten. Ook zijn de geprioriteerde standaarden (IV-standaarden, Toegankelijkheid- en contentstandaarden en API's) geactualiseerd en passender herschreven.

Voor 2021 leggen we een accent op het verder nastreven van de doelstellingen uit de kabinetsbrief naar aanleiding van het rapport inventarisatie standaardisatie, de streefbeeldafspraken rond informatieveiligheidsstandaarden en IPv6 van het OBDO voor een betere en veiligere verbonden overheid en de bevordering van toepassing van toegankelijkheids- en documentstandaarden en API-standaarden.

WERKPLAN FORUM STANDAARDISATIE 2021

OBJECTIVE (= kwalitatief doel)

Het Forum Standaardisatie zorgt voor een beter en veiliger verbonden overheid door het belang van open ICT standaarden duidelijk te maken, relevante open standaarden te selecteren en het gebruik te bevorderen

Geel = Measure BZK
Blauw = Measure EZK
Groen = Measure BZK en EZK

Goals = objectieve vertaald naar kwantitatieve doelstellingen	Strategies = hoe bereiken we de objectieve	Measures = zichtbare/meetbare resultaten van de strategies
<p>Overheid is beter en veiliger verbonden doordat:</p> <ul style="list-style-type: none"> een stijging van het gebruik van IV-standaarden en IPv6 is bereikt cf. de vier streefbeeldafspraken OBDO.* minstens tien organisaties van de overheid met elkaar en andere organisaties uit de publieke sector 'best practices' delen voor het digitaal toegankelijk publiceren van overheidsinformatie in open standaard formats. minstens 75% van de APIs op de basisregistraties en op developer.overheid.nl conform de relevante API standaarden op de 'pas toe of leg uit'-lijst zijn ontsloten.** 	<p>I. Verkennen en agenderen Interoperabiliteit bevorderen door als autoriteit actuele interoperabiliteitsvraagstukken te agenderen.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1x per jaar ophalen input en doorgeven aan jaarlijkse update Rolling Plan on ICT Standardisation. Twee keer analyse Open Standaarden in kamerstukken ten behoeve van het Forum. Twee keer per jaar inhoudelijke contact over relevante ontwikkelingen met sectoren als accountmanager liaison (Waaronder Zorg, Onderwijs, Bouw, Sociale Zaken) en netwerken. Follow-up onderzoek internationaal op het gebied van standaardisatie en interoperabiliteit (o.a. naar toekomstige informatievoorzieningen, Blockchain en de EU Cybersecurity Act), Robin Uitvoeren van verkenningen, waaronder: <ol style="list-style-type: none"> het samen met stakeholders en het OBDO in kaart brengen van de kansen, onder meer van semantische standaardisatie. bijdragen aan de uitwerking op welke wijze de samenwerking tussen overheden kan worden verbeterd voor eenduidige digitale overheidsdienstverlening en communicatie (Mens Centraal). Data delen overheid; in de gaten blijven houden zolang relevant, minstens 1x per jaar rapporteren/status quo. met Forum aansluiting bij maatschappelijke opgaves, bijvoorbeeld door link met societal stakeholders (Kafka-brigade, OSF...) (Mens / Eindgebruiker Centraal). Follow-up van het Bottleneck onderzoek en met opdrachtgevers, architecten, CIO adviseurs en projectmanagers verkennen welke mogelijkheden er zijn om het gebruik van open standaarden te vergroten. Welke rol het Forum moet innemen aan welke tafel (o.a. agenderend en aanjagend) en wanneer (adviesrol) inzake identity management en trust policies Cloud. [bij afdoende capaciteit]. Voorbereiden mandaat verlenen inclusief financiering extra taken doortrekken. Onderzoek aard aanbevolen lijst. Aansluiting op Europese standaardisatie verzorgen door deelname aan alle MSP-vergaderingen en terugkoppelen EU-afspraken en -aanpak aan Nederlandse stakeholders, inclusief het Forum. Proactief onderhouden internationaal netwerk en terugkoppelen aan Nederlandse stakeholders + terugkoppelen aan Forum (minstens twee keer per jaar).
<p>Belang van OS is verduidelijkt doordat:</p> <ul style="list-style-type: none"> een werkconferentie over het maatschappelijk belang standaardisatie is georganiseerd. over het jaar 2021 meer items met de zoekterm "open standaarden" en "Forum Standaardisatie" naar voren komen bij Officiële Bekend-makings dan in het jaar 2020. 25% groei (input) reacties voor de 'pas toe of leg uit'-lijst is bereikt. in 2021 10% meer bezoekers Forum-website is bereikt. 	<p>II. Toetsen en verplichten Gebruik van relevante standaarden bevorderen door als autoriteit te toetsen, evalueren en verplichten.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Aangemelde open standaarden in procedure nemen: maximaal vier mutaties uitvoeren. Minimaal drie evaluaties uitvoeren om kwaliteit lijst te bewaken. 100% van de standaarden op de 'pas toe of leg uit'-lijst hebben een beschreven (real life) use-case. Adviseren over op basis van WDO ter verplichting aangedragen standaard. Permanente expertgroepen oprichten en beheren in adoptiefase standaard, inclusief input leveranciers (minimaal eens per 2 à 3 jaar), ook ten behoeve van evaluatie en ophalen meetgegevens. Aanvullen van de toetsingsprocedure: het borgen van transitie (SAML naar OIDC, StUF en API) en profielen. Aansluiting op internetconsultatie.nl realiseren om reacties van publieke consultatie van standaarden te verhogen.
<p>Relevante open standaarden zijn geselecteerd doordat:</p> <ul style="list-style-type: none"> in 2021 de lijst van open standaarden actueel is gehouden door maximaal zes mutaties en minimaal drie evaluaties. 	<p>III. Adoptie Bevordering van toepassing door als kennisplatform te ondersteunen bij gebruik van standaarden van de ptolu-lijst, met focus op Informatieveiligheidsstandaarden, toegankelijkheids- en document-standaarden en API standaarden en als netwerkorganisatie te werken aan coalitievorming met stakeholders.</p>	<p>IV-standaarden</p> <ol style="list-style-type: none"> Zes presentaties over IV-standaarden door Bureau Forum Standaardisatie of andere 'sponsors'. Laagdrempelig communicatiemateriaal en hulpmiddelen maken voor IV-standaarden (filmpje, plaatje etc.) in relatie tot use cases (irt MX). Coördinatie uitbrengen twee nieuwe versies Internet.nl en van dashboard. Organiseren twee gebruikersoverleggen Internet.nl API/dashboard. Bijdragen aan minstens tien bijeenkomsten Platform Internetstandaarden Veilige E-mail Coalitie en Betrouwbare OverheidsMail. <p>Toegankelijkheid- en contentstandaarden</p> <ol style="list-style-type: none"> Pleio-community Open documentstandaarden verder activeren en uitbreiden en drie (bijdragen aan) workshops. Twee vormen van ondersteuningsmateriaal beschikbaar maken (bv. beslisboom, tools, infographic, video) in relatie tot use cases. Actueel houden en delen van in kaart gebrachte 'beste overwegingen' voor publiceren van content. Testtooling (door-jontwikkelen en metingen (laten) uitvoeren). Verkennen of voor toegankelijkheid- en contentstandaarden een streefbeeldafpraak kan worden gemaakt. <p>API's</p> <ol style="list-style-type: none"> Participeren aan bijeenkomsten voor het Kennisplatform APIs en blijven plaatsnemen in de stuurgroep. Drie keer presentaties. Testtooling voor API's (door-jontwikkelen en meting (laten) uitvoeren). <p>Ondersteuning en promotie</p> <ol style="list-style-type: none"> Smart adoptie-afspraken per standaard gericht op gebruik en nut, te beginnen bij geprioriteerde standaarden en standaarden die aan PTOLU-lijst worden toegevoegd. Afhandelen minstens 100 gebruikers- en toepassingsvragen (over IV-, DOC-, API's en overige standaarden). Practice what you preach: Als Forum Standaardisatie zelf voldoen aan alle IV-standaarden en Toegankelijkheidsstandaarden en dat borgen. Logius helpen te voldoen aan alle IV-standaarden en Toegankelijkheidsstandaarden en dat borgen en meenemen in API-standaarden. Agenderen en bespreken adoptie van ptolu in het algemeen plus bovenstaande standaarden in het bijzonder bij minstens vier hoogambtelijke/bestuurlijke gremia (voorzitter/hoofd BFS). Faciliteren procesondersteuning GAB + evaluatie. Initiatief nemen organisatie werkconferentie standaardisatie met onder andere aandacht voor belang openheid open standaarden (OSF, De Waag, Bits of Freedom en actieplan Open Overheid).
<p>Gebruik van OS is bevorderd doordat:</p> <ul style="list-style-type: none"> in aanbestedingen de vraag naar een of meer van de relevante open standaarden minstens 90% is (op de goede weg). In overheidsbrede voorzieningen het percentage toegepaste relevante open standaarden minstens 80% is. De betrokkenen geïnformeerd zijn wanneer "hun" aanbesteding of voorziening van standaard onderwerp is van onderzoek. 25 communicatieuitingen zijn gerealiseerd over minimaal acht samenwerkingsverbanden waar we bij betrokken zijn. acht doelgroepen uit het communicatieplan zijn bereikt via minimaal drie activiteiten. minimaal 100 keer organisaties gerichte adoptie-ondersteuning (bilateraal) hebben ontvangen. 	<p>IV. Monitoren Inzicht krijgen in naleving afspraken en verplichtingen door als kennisplatform en autoriteit gebruik OS te meten en knelpunten te signaleren en agenderen.</p> <p>V. Advies en communicatie Advies en communicatie over meerwaarde gebruik OS door als kennisplatform en autoriteit informatie op maat voor geprioriteerde doelgroepen.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Eén keer per jaar Monitor Open Standaarden uitvoeren en de resultaten publiceren, inclusief of overheid naast uitvragen ook toepast (put your money where your mouth is). Twaalf keer onderzoeksresultaten (succesfactoren/ knelpunten) bespreken met onderzochte betrokkenen uit de Monitor. (6 aanbestedingen/ 6 voorzieningen). Twee keer per jaar IV-meting uitvoeren en de resultaten publiceren. Contactpersonen aanbestedingen voor Monitor-onderzoek worden hiervan op de hoogte gesteld en ontvangen informatie over melding wanneer Monitor naar Tweede Kamer wordt gestuurd. Streefbeeld IPv6. Overheidsbrede bekendheid ptolu en Forum verhogen, inclusief meerwaarde voor burger en bedrijven. Halfjaarlijks adviseren OBDO over mutaties ptolu-lijst en lijst aanbevolen standaarden, resultaten halfjaarlijkse meting IV-standaarden en resultaten jaarlijkse Monitor. Content website minstens twee keer per jaar controleren op actualiteit. Minstens twee presentaties over Internationaal en standaardisatie. Bijdrage leveren aan Handreiking ICT en wetgeving met betrekking tot standaardisatie, onder andere door aan te sluiten bij een kwaliteitskader als het IAK. Bijdrage leveren aan het toezicht op toepassing van iv-standaarden van de ptolu-lijst vervlechten in bestaande kaders. Bijdrage leveren aan overleg met / adviseren van Audit Dienst Rijk inzake nadere prioritering van het auditen op implementatie open standaarden inclusief leg uits. Gericht communiceren (narrow casting) met voorbeelden van standaardisatie die helpen bij het oplossen maatschappelijke opgaves, waarbij Forum Standaardisatie een rol heeft gespeeld.

*: Het betreft hier de volgende overheidsbrede streefbeeldafspraken:

- 1) Uiterlijk EIND 2017: TLS/HTTPS (beveiligde verbindingen voor websites met gevoelige informatie), DNSSEC (domeinnaambeveiliging), SPF (anti-phishing van email), DKIM (anti-phishing van email), DMARC (anti-phishing van email)
- 2) Uiterlijk EIND 2018: HTTPS, HSTS en TLS conform de NCSC-richtlijnen (beveiligde verbindingen voor alle websites)
- 3) Uiterlijk EIND 2019: STARTTLS en DANE (beveiliging van mailverkeer), SPF en DMARC (instellen van strikte policies voor deze emailstandaarden)
- 4) Uiterlijk EIND 2021: Alle overheidswebsites en e-maildomeinen van de overheid moeten uiterlijk eind 2021, behalve via IPv4, ook volledig bereikbaar zijn via IPv6.

** : Zoals aangemeld voor de 'pas toe of leg uit'-lijst door het Kennisplatform APIs en in beheer genomen door Logius.